

Vergaderjaar 2022–2023

32 317

JBZ-Raad

Nr. 803

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 januari 2023

Hierbij bieden wij uw Kamer de geannoteerde agenda aan van de informele Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 26 en 27 januari 2023 in Stockholm. De Minister van Justitie en Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zullen hier aan deelnemen. Verder informeren wij uw Kamer hierbij over de gedeeltelijke raadspositie voor de Asielprocedureverordening, de motie van het lid Podt over alleenstaande minderjarige vreemdelingen in de EU. Zoals uw Kamer bekend, heeft het kabinet er eerder in EU-verband voor gepleit om het Iraanse Islamitische Revolutionaire Gardekorps op de EU-terrorismelijst te zetten, mits dit juridisch haalbaar is¹. De Minister van Justitie en Veiligheid zal dit *en marge* van de informele JBZ-Raad wederom opbrengen bij EU-lidstaten.

Gedeeltelijke Raadspositie Asielprocedureverordening tijdens Coreper 20 december

Het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Coreper) heeft op 20 december jl. met gekwalificeerde meerderheid een gedeeltelijke raadspositie aangenomen op de Asielprocedureverordening. Deze gedeeltelijke raadspositie houdt in dat op een deel van de artikelen overeenstemming is bereikt, maar dat voor een aantal andere artikelen nog verdere inhoudelijke bespreking nodig is. Nederland heeft de gedeeltelijke Raadspositie gesteund. Over het voornemen hiertoe is uw Kamer geïnformeerd in het verslag van de JBZ-Raad van 8–9 december jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 801)

In de gedeeltelijke Raadspositie worden afspraken uit de huidige Procedurerichtlijn geactualiseerd en verder uitgewerkt voor verdere harmonisatie van de nationale asielprocedures. Op initiatief van Nederland is in de verordening een bepaling opgenomen waardoor zaken met betrekking tot overlastgevende asielzoekers geprioriteerd kunnen

¹ Brief d.d. 20 december 2022 en Kamerstuk 21 501-20, nr. 1899.

worden in de afhandeling. Ook zijn afspraken gemaakt om versnelde procedures voor herhaalde aanvragen zonder vertraging te kunnen afhandelen en om kansarme asielverzoeken versneld af te wikkelen.

De komende maanden wordt verder gesproken over de bepalingen waarover nog geen overeenkomst werd bereikt, zoals die over veilige derde landen, veilige landen van herkomst en de asielgrensprocedure. Het kabinet zal eventuele steun voor een volledige Raadspositie te zijner tijd baseren op de uitkomsten van de verdere onderhandelingen over deze artikelen en op de uitkomsten van de onderhandelingen op de overige wetsvoorstellen van het Asiel- en Migratiepact waar binnen de Raad nog over wordt onderhandeld. Hierbij dient sprake te zijn van een goede balans tussen solidariteit en verantwoordelijkheid van de lidstaten. Nederland heeft dit ook tijdens het Coreper onderstreept.

AMV's in Europa: Motie Podt

Op 22 december 2022 heeft uw Kamer de motie van het lid Podt (D66) aangenomen waarin het kabinet wordt verzocht om in alle Europese afspraken over alleenstaande minderjarige vluchtelingen (amv) de veiligheid en het welzijn van de amv voorop te stellen². Zoals uw Kamer bekend, is het belang van het kind een van de primaire overwegingen voor het kabinet bij het vormen van beleid voor amv op zowel Europees als nationaal niveau. Daarnaast spelen ook andere belangen, zoals het belang van ordentelijke terugkeer naar land van herkomst en het belang van de staat, ook een rol bij beleidsvorming. In de motie van het lid Podt ziet het kabinet dan ook vooral een aansporing om, zoals reeds het geval is, het belang van het kind te blijven bewaken in de Europese beleidsvorming. Dit zal onverminderd de inzet blijven.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg

² Motie van het lid Podt, Kamerstuk 19 637, nr. 3031.

Geannoteerde agenda van de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, 26 en 27 januari

I. Binnenlandse Zaken

1. *Migratie en asiel: terugkeerbeleid met derde landen* = Werksessie

Naar verwachting wenst het Zweedse voorzitterschap te spreken over het verder versterken van het Europese terugkeerbeleid. Het kabinet wacht nog op aanvullende informatie over de invulling van de discussie, die naar verwachting zal voortborduren op de discussie in de JBZ-Raad van 8–9 december jl. Er is nog geen discussiestuk ontvangen.

Voor Nederland is het bevorderen van terugkeersamenwerking met derde landen een prioriteit. Het kabinet acht het verbeteren van terugkeer voor mensen zonder recht op verblijf essentieel voor een functionerend asielbeleid en zet zich daar zowel in bilateraal verband als in Europees verband voor in. Voor het bevorderen van effectieve terugkeer werkt het kabinet bijvoorbeeld aan brede migratiepartnerschappen met derde landen, waarbij Europese inzet en de bilaterale inzet op elkaar aansluiten. Nederland zal tijdens de Raad het belang benadrukken van een integrale benadering en het effectief inzetten van instrumenten die de EU tot haar beschikking heeft om verbeterde terugkeersamenwerking met derde landen te stimuleren. In dat opzicht verwelkomt het kabinet de bereikte Raadspositie vlak voor het kersteces waarin een koppeling tussen het Algemeen Preferentieel Stelsel (GSP) en terugkeersamenwerking is opgenomen. Uw Kamer wordt hierover in een separate brief geïnformeerd. Daarnaast ondersteunt het kabinet de inzet van de EU-terugkeercoördinator om de nationale terugkeerprocessen van Europese lidstaten maximaal op elkaar aan te laten sluiten en zo te werken aan een meer strategische en gecoördineerde aanpak van terugkeer. Naar verwachting zijn de Europese lidstaten eensgezind over de noodzaak over het verbeteren van de effectiviteit van het Europese terugkeerbeleid.

2. *Whole-of-government approach in reactie op migratie-uitdagingen.* = Werklunch

Naar verwachting wil het Zweedse voorzitterschap spreken over een zogenoemde *whole-of-government approach*-, oftewel een integrale benadering om migratievraagstukken het hoofd te bieden. Het kabinet wacht nog op aanvullende informatie over de invulling van de discussie, ook hiervoor is nog geen discussiestuk ontvangen. Zoals hierboven vermeld is het kabinet voorstander van een integrale benadering om de Nederlandse migratiedoelstellingen te behartigen en de daartoe beschikbare instrumenten aan te wenden, zowel in nationale als Europese context. Hierbij wordt onder meer ingezet op het tegengaan van irreguliere migratie, het versterken van opvang en bescherming in de regio en het bevorderen van terugkeer. Daarbij wordt tussen de departementen samengewerkt. Voor de inzet op bijvoorbeeld de brede migratiepartnerschappen vindt uitgebreide interdepartementale coördinatie plaats tussen de meest betrokken departementen: Justitie en Veiligheid, Buitenlandse Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheden – en wordt er ook breder interdepartementaal gezocht naar manieren om invulling te geven aan een gelijkwaardig, effectief en duurzaam migratiepartnerschap met voor Nederland prioritaire landen.

Naar verwachting zullen de meeste lidstaten een gelijksoortige integrale benadering nastreven, en zoeken naar *best practices* om waar mogelijk van elkaar te leren. Het kabinet is daar voorstander van.

Mogelijk spreekt de informele JBZ-Raad ook over de voorbereiding van de bijeenkomst van de Europese regeringsleiders op 9 en 10 februari a.s. in een aanvullende Europese Raad. Het kabinet is voorstander van bespreking van migratie door de regeringsleiders op de betreffende Europese Raad en onderschrijft dan ook het belang van inzet van de regeringsleiders voor de Europese uitdagingen op het gebied van migratie. Over de inzet voor de Europese Raad informeert het kabinet uw Kamer via de reguliere procedure.

3. Strijd tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad = Werksessie

De informele JBZ-Raad zal van gedachte wisselen over de strijd tegen grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit. Op het moment van schrijven is nog geen discussiestuk beschikbaar over de insteek van het Zweeds voorzitterschap voor de bespreking.

De verwachting is dat de bespreking zich zal richten op de uitdagingen voor de opsporing bij het verkrijgen van gegevens en bewijs, en de samenwerking tussen rechtshandavingsautoriteiten. Daarbij kunnen de mogelijkheden en het belang van informatie-uitwisseling bij de bestrijding van georganiseerde criminaliteit aan de orde komen. Ook kan worden gedacht aan de uitdagingen voor rechtshandhaving in het digitale tijdperk. De opsporing in de digitale wereld is vaak lastig. Technologieën om de privacy van legitieme gebruikers te beschermen worden ook door criminelen gebruikt om hun identiteit, locatie en gegevens af te schermen. Er worden continu nieuwe digitale producten en diensten ontwikkeld, ook specifiek voor criminele doeleinden. Kenmerkend voor het internet is bovendien dat het geen territoriale grenzen kent. Het is de vraag hoe rechtshandavingsautoriteiten ook in de toekomst goed kunnen worden toegerust voor effectieve en efficiënte opsporing in het digitale domein.

De aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit is een prioriteit van het kabinet. Ter versterking van de nationale aanpak tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit is aanpak van ondermijning in internationaal en Europees verband noodzakelijk om deze dreiging terug te kunnen dringen. Niet alleen zijn de effecten van ondermijning in de Nederlandse samenleving vaak een lokale exponent van wereldwijd opererende criminele netwerken, ook is het essentieel te voorkomen dat de criminele netwerken zich (tijdelijk) verplaatsen naar een ander (buur)land om hun activiteiten ongestoord voort te kunnen zetten. Daarnaast is grensoverschrijdend informatie delen essentieel voor een goede nationale informatiepositie die bijdraagt aan een effectievere aanpak.

In EU-kader zet het kabinet met wetgeving, beleid en operationele instrumenten in op het doorbreken van criminele machtsstructuren, het oprollen van criminele samenwerkingsverbanden en het terugdringen van criminele verdienmodellen. Voor het tegengaan van ondermijnende criminaliteit is in het bijzonder het opsporen van criminele geldstromen en ontnemen van crimineel vermogen cruciaal. Voorts is het bevorderen van de weerbaarheid van en handhaving bij logistieke knooppunten zoals (lucht)havens tegen crimineel misbruik en de samenwerking met andere bron- en transitlanden van criminaliteit een prioriteit.

De aanpak van georganiseerde criminaliteit is een van de prioriteiten van het Zweeds voorzitterschap. Ook voor diverse andere lidstaten staat de aanpak van georganiseerde criminaliteit hoog op de agenda.

II. Justitie

1. Strijd tegen georganiseerde misdaad = Terugkoppeling.

Het Zweeds voorzitterschap zal terugkoppelen over de werksessie aangaande de strijd tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad die tijdens de Home-dag heeft plaatsgevonden.

2. Justitiële samenwerking en georganiseerde misdaad = Werksessie

Ook tijdens de Justitiedag spreekt de informele JBZ-Raad over de strijd tegen georganiseerde criminaliteit, gericht op de vraag hoe Europese justitiële samenwerking hier aan kan bijdragen. Op het moment van schrijven is nog geen discussiestuk beschikbaar over de insteek van het Zweeds voorzitterschap voor de bespreking.

De verwachting is dat de bespreking zich zal richten op justitiële samenwerking in strafzaken tussen lidstaten. Eurojust zal naar verwachting een presentatie geven over het versterken van justitiële samenwerking in strafzaken en de rol van Eurojust en de lidstaten daarin.

Zoals benoemd bij het agendapunt over de strijd tegen georganiseerde criminaliteit op de Home-dag is de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit een prioriteit van het kabinet. Internationale en Europese justitiële samenwerking in strafzaken en in het bijzonder voor de aanpak van witwassen en het ontnemen van vermogen zijn noodzakelijk voor een effectieve (nationale) aanpak. Belangrijk bij de samenwerking zijn instrumenten ter ondersteuning van strafprocedures zoals het Europees Arrestatiebevel (EAB). Het kabinet hecht zeer aan de ondersteuning van Eurojust en ziet uit naar de genoemde verwachte presentatie van Eurojust.

3. Vervolg van internationale misdrijven in Oekraïne = Werklunch

Op het moment van schrijven zijn nog geen discussiestukken beschikbaar. De verwachting is dat het Zweeds voorzitterschap en de Commissie de lidstaten zullen vragen naar de stand van zaken over de verschillende oproepen in de Raadsconclusies van de JBZ-Raad van 8–9 december jl. inzake de strijd tegen straffeloosheid met betrekking tot de Russische agressie tegen Oekraïne³. Hierin werden lidstaten bijvoorbeeld opgeroepen de definitie van de internationale misdrijven die zijn verankerd in het Statuut van Rome te implementeren in hun nationale systeem.

Daarnaast is de verwachting dat zal worden gesproken over de versterking van samenwerking tussen lidstaten onderling, met de autoriteiten van Oekraïne, met derde landen en met het Internationaal Strafhof in het kader van de opsporing en vervolging van internationale misdrijven begaan in Oekraïne. Hierbij zal het Zweeds voorzitterschap naar verwachting een presentatie geven over enkele ervaringen en

³ Raadsconclusies, nr. 15237/22, d.d. 29 november 2022.

geleerde lessen uit de Zweedse praktijk. Het kabinet zal deze presentatie aanhoren.

Het kabinet hecht grote waarde aan het vervolgen en berechten van internationale misdrijven in Oekraïne en zet hier in Europees en breder internationaal verband actief op in. In opvolging van de *Ukraine Accountability Conference* van 14 juli jl. zal Nederland met het Verenigd Koninkrijk op 20 maart in Londen een ministeriële conferentie ter ondersteuning van de onderzoeken van het Parket van de Aanklager van het Internationaal Strafhof organiseren. Het kabinet zal deze conferentie tijdens de informele JBZ-Raad onder de aandacht brengen en haar blijvende steun aan Oekraïne en het tegengaan van straffeloosheid uitspreken.